

2015

Shaping Expertise across European Justice Systems

RO

Ghid de bune practici în expertiza judiciară civilă din Uniunea Europeană

Tradus în colaborare de:

ABCJURIDIC
GHIDUL TĂU ÎN DREPT

Contați pe Noi. Contați, cu Noi.

*De **100** de ani!*

EGLE

European Guide for Legal Expertise

Co-funded by the Civil
Justice Programme of the
European Union

eeei EUROPEAN
EXPERTISE
& EXPERT
INSTITUTE

Shaping Expertise across European Justice Systems

JUST/2013/JCIV/AG/4664

**Ghid
de bune practici
în expertiza judiciară civilă
din Uniunea Europeană**

EGLE

European Guide for Legal Expertise

Această ediție în limba română reprezintă traducerea revizuită în noiembrie 2020 realizată în colaborare de CECCAR și site-ul ABCJURIDIC.

Textul aprobat al *Ghidului de bune practici în expertiza judiciară civilă din Uniunea Europeană, 2015* este cel publicat de EEEI în limba franceză. CECCAR nu își asumă nicio responsabilitate pentru orice acțiuni care ar putea decurge din utilizarea în vreun fel a informației conținute. Toate drepturile sunt rezervate EEEI.

Titlu original: „*Guide des bonnes pratiques de l’expertise judiciaire civile dans l’Union européenne*” 2015.

Prefață

În calitate de președinte al Institutului European de Expertiză și Experți, sunt mândru să prezint **Ghidul de bune practici în expertiza judiciară civilă din Uniunea Europeană**.

Acesta este rezultatul a peste zece ani de cercetare, discuții și schimburi între părțile interesate europene, ce au vizat îmbunătățirea procedurilor judiciare și sporirea încrederii cetățenilor și companiilor în justiție, fie că este vorba de propriul stat membru, fie că locuiesc sau lucrează într-o țară-gazdă și sunt nevoiți să facă față problemelor transfrontaliere.

EGLE – *Ghidul european pentru expertiză legală* – este o comunitate de judecători, avocați, experți judiciari, academicieni și studenți la drept, care cu sprijinul financiar al Direcției Generale de Justiție a Comisiei Europene s-a reunit în mod regulat pe parcursul a doi ani pentru a discuta aspecte esențiale ale expertizei judiciare civile, a găsi mijloacele de armonizare și ameliorare a diverselor sisteme în vigoare și a propune o bază de lucru care să cuprindă cele mai bune practici din Europa.

Metoda conferinței de consens s-a dovedit a fi foarte utilă în stabilirea unui numitor comun, plecând de la realitățile eterogene ale expertizei judiciare și ale experților judiciari. Grație unei abordări participative, această metodă a adus laolaltă diferite practici și experiențe rezultate din sisteme foarte diferite ale dreptului comun și dreptului civil și a extras cele mai bune idei din toate acestea pentru a propune o bază comună ce vizează îmbunătățirea expertizei judiciare civile.

Proiectul EGLE este rezultatul a mai mult de 25 de reuniuni organizate în peste 10 orașe europene, a schimbului de e-mailuri, a teleconferințelor și a schimburilor de documente. De asemenea, discuțiile care au avut loc într-o manieră informală, în afara ședințelor, au deschis calea către reflecție, descoperirea unor alte sisteme, experiențe și practici.

Proiectul a fost realizat de membrii grupurilor de lucru, participanții la conferința plenară organizată de Curtea de Casație din Italia, organizată la Roma, în 29 mai 2015, care au împărtășit reacții și sugestii și, în cele din urmă, de către juriul alcătuit din 9 personalități europene care, după discuții și dezbateri, a reușit să extragă esențialul practicilor fiecărei țări și fiecărei experiențe.

Acest juriu s-a reunit în spatele ușilor închise pentru prima dată la Roma, apoi pe parcursul a două sesiuni intense de lucru, dintre care ultima a avut loc în septembrie, la Lisabona. Juriul a scos în evidență cele mai bune sisteme de expertiză judiciară civilă, iar la final a propus convergența procedurilor de expertiză, îndeosebi cele ale dreptului comun și dreptului civil din statele membre UE, fie ele vechi sau recente.

Concluziile juriului, prezentate în acest ghid, conțin numeroase recomandări și idei, atât pentru țările în care procedurile de recrutare, desemnare și control al calității de expert sunt foarte bine structurate, cât și pentru țările în care lucrurile încă nu stau la fel.

Mai mult decât atât, ele oferă căi reale de convergență între experții tehnici numiți de către judecători și experții-martori, contribuție neașteptată a proiectului, dar cu o importanță majoră. În concluzie, **Ghidul de bune practici în expertiza judiciară civilă din Uniunea Europeană** este rezultatul muncii profesioniștilor europeni, al căror obiectiv a fost îmbunătățirea și armonizarea unor practici foarte diferite; totul s-a bazat pe dorința de a

oferi definiția unui model european puternic, democrat, care este în serviciul cetățenilor și al companiilor europene. Acest consens a fost realizat în ciuda diferențelor procedurale și culturale actuale și ale unor neîncredere mai vechi.

Participanții au învățat să se cunoască și astfel să aibă încredere, acest lucru fiind una dintre marile reușite ale proiectului.

Mulțumiri

Am dori să oferim calde mulțumiri tuturor membrilor juriului, în special domnului președinte, Alain Nuée, precum și tuturor membrilor grupurilor de lucru (Cf pag. 36), interpreților și traducătorilor, partenerilor noștri (Cf pag. 38) și gazdelor întâlnirilor din Europa pentru timpul acordat, implicare și munca depusă pentru acest proiect.

De asemenea, oferim mulțumirile noastre depline președintelui Giorgio Santacroce, prim-președintele Înaltei Curți de Casație din Italia, care ne-a susținut și ne-a primit în sânul instituției pe care o prezidează. În aceeași măsură, dorim să mulțumim Direcției Generale Justiție a Comisiei Europene pentru ajutorul financiar, precum și pentru sfaturile prețioase și încurajările oferite pe tot parcursul proiectului.

Jean-Raymond LEMAIRE
Președinte

Membrii juriului

Simona Cristea

Magistrat, profesor în cadrul Universității din București, Facultatea de Drept

România

Christiane Féral-Schuhl

Partener fondator al Feral-Schul/Sainte-Marie și fost președinte al Baroului din Paris

Franța

Eugenio Gay Montalvo

Vicepreședinte emerit al Curții Constituționale din Spania. Academician

Spania

Alain Nuée, Președintele juriului EGLE și al Comitetului de organizare

Prim-președinte onorific al Curții de Apel din Versailles, președintele Comitetului de Orientare din cadrul EEEI

Franța

Anne Sanders

Profesor asociat de drept civil și drept comparat la Universitatea din Bonn

Germania

Daniele Santossuosso

Profesor de drept comercial în cadrul Universității La Sapienza din Roma

Italia

Jacques Sluysmans

Partener fondator al Van der Feltz advocaten din Haga și profesor specializat în dreptul de expropriere în cadrul Universității Radboud din Nijmegen

Olanda

Duarte Nuno Vieira

Profesor titular de medicină legală, etică și drept medical în cadrul Universității Coimbra. Președintele Consiliului european de medicină legală

Portugalia

Thomas Walford

Gubernator al Expert Witness Institute și directorul general al Expert Evidence Limited

Regatul Unit al Marii Britanii

Cuprins

Ghid de bune practici în Expertiza judiciară civilă din Uniunea Europeană	3
Capitolul I Definiții și limite	4
Capitolul II Condițiile care reglementează apelul la expertiză judiciară	6
Capitolul III Desemnarea expertului	7
Secțiunea I – Criteriile de eligibilitate pentru a fi desemnat ca expert	7
§ 1 Înscrierea pe o listă națională, regională și/sau pe o listă de experți europeni	7
§ 2 Jurământ și aderare la Ghidul de bune practici	9
Secțiunea II – Procesul de numire	10
Secțiunea III – Contestarea numirii experților	10
Capitolul IV Procedura de expertiză	11
Secțiunea I – Principiile directe ale procedurii și rolul judecătorului	11
§ 1 Principiul contradictorialității	11
§ 2 Controlul judiciar al expertului desemnat de judecător	11
Secțiunea II – Derularea procedurii	12
§ 1 Definiția și durata misiunii expertului	12
§ 2 Prelungirea misiunii	12
§ 3 Reuniuni de expertiză și rapoarte suplimentare	13
§ 4 Restituirea și conservarea documentelor care au fost în posesia expertului pe parcursul operațiunilor	13
Secțiunea III – Audierea	13
Secțiunea IV – Proceduri simplificate	13
Capitolul V Raportul de expertiză	15
Secțiunea I – Raportul preliminar	15
Secțiunea II – Structura raportului	15
Secțiunea III – Efectul	16
Capitolul VI Remunerarea expertului	17
Capitolul VII Statutul experților	18
Secțiunea I – Drepturile expertului	18
Secțiunea II – Etica expertului	18
Secțiunea III – Asigurarea calității	20
§ 1 Principii generale	20

Co-funded by the Civil
Justice Programme of
the European Union

Shaping Expertise across European Justice Systems

JUST/2013/JCIV/AG/4664

§ 2 Organisme naționale de certificare	21
§ 3 Registrul european de experți și autoritatea europeană responsabilă de gestionarea acestui registru	22
Concluzii	24
Anexă	25
CODUL DEONTOLOGIC AL EXPERTULUI JUDICIAR EUROPEAN (Proiect)	26
Bibliografie	33
Membrii grupurilor de lucru	36
Partenerii noștri.....	38
Notă informativă despre EEEI.....	39
Formular de aderare	41

„Sprijinul acordat de Comisia Europeană pentru realizarea acestei publicații nu constituie o aprobare a conținutului – acesta reflectă doar opiniile autorilor. Comisia nu poate fi trasă la răspundere pentru utilizarea în vreun fel a informației conținute.”

Ghid de bune practici în Expertiza judiciară civilă din Uniunea Europeană

Obiectiv

- 01- Recomandările de bune practici din acest ghid au ca scop sporirea încrederii judecătorilor, a părților implicate în litigii și a avocaților și în general a cetățenilor din Uniunea Europeană în opiniile furnizate de experții judiciari din Europa, îmbunătățirea calității deciziilor judiciare și asigurarea unui sistem interoperabil între statele membre, îndeosebi în cazul litigiilor transfrontaliere. Pentru a atinge aceste obiective, recomandările intenționează să asigure recunoașterea în întreaga Uniune a expertizelor întocmite de experții judiciari din statele membre și armonizarea normelor aplicabile expertizei judiciare și a statutului expertului.
- 02- Majoritatea recomandărilor formulate pot fi aplicate imediat, în timp ce altele necesită constituirea de organisme ad-hoc și nu numai, iar în unele state membre, adaptarea regulilor de procedură civilă.
- 03- Implementarea lor rapidă în toate statele membre va fi, fără îndoială, facilitată de crearea unei proceduri civile autonome specifice expertizei transfrontaliere care, asemenea procedurii europene de somație de plată, se va aplica în paralel cu procedurile existente în statele membre. În plus, acest lucru va facilita recurgerea la oricare expert judiciar din statele membre, căruia îi sunt necesare doar două proceduri în cazul în care dorește să profeseze în altă țară din Uniunea Europeană: cea a statului său de origine și această procedură de expertiză europeană amintită.

Capitolul I Definiții și limite

- 1.1 Principiile directoare de mai jos se aplică tuturor experților judiciari, fie că sunt desemnați de Curte, fie că sunt desemnați de comun acord de părțile implicate sau de una dintre părți, cu scopul de a lămuri judecătorul în legătură cu anumite aspecte tehnice.
- 1.2 Așadar, aceste principii se aplică în anumite condiții următoarelor trei categorii de experți, a căror clasificare a fost făcută de Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției (CEPEJ)¹
 - **Experții tehnici**, care pun la dispoziția instanței de judecată cunoștințele lor științifice și tehnice despre chestiuni de fapt;
 - **Experții-martori**, care oferă expertiza pentru a sprijini din punct de vedere tehnic argumentarea părților;
 - **Experții juridici**, care pot oferi consiliere instanței de judecată în materie de reguli, practici și drepturi în vigoare într-o țară străină, îndeosebi într-o țară care nu este membră a Uniunii Europene.
- 1.3 Experții numiți și remunerați de părți sunt obligați să urmeze bunele practici definite mai jos, așa cum în Spania² sau în Regatul Unit³, prin lege sau prin jurământul pe care îl fac, au anumite obligații față de judecători, prioritare față de obligațiile către părțile care i-au numit.
- 1.4 În absența jurământului sau a unei alte dispoziții legale ce stabilește prevalența interesului justiției în fața părții care numește expertul, experții aleși de una dintre părți, numiți experți privați, și nu experți judiciari, nu fac obiectul dispozițiilor textului de față. Într-adevăr, deoarece singura lor misiune este de a furniza ajutor tehnic părților cărora le oferă consiliere, opinia lor poate fi exprimată în cadrul dezbaterilor la fel ca oricare alt act de procedură, dar în cele din urmă sunt afectate de imparțialitate obiectivă care exclude orice asimilare a acestora cu experții judiciari.
- 1.5 Totuși, când experții privați sunt înscriși pe listele de experți judiciari și au depus jurământ fie la înscriere, fie după, aceștia sunt obligați să se conformeze îndatoririlor pe care le au față de judecător și Curte și trebuie să țină seama permanent de dovezile care le sunt aduse la cunoștință. Nu vor ocoli adevărul care trebuie adus în fața justiției și vor avea obligația de a respecta întru totul regulile de bună practică din prezentul ghid.

¹ Raportul CEPEJ 2014 privind „sistemele judiciare europene: eficiența și calitatea justiției”, pag. 459

² Articolul 335 alin. 2 din Codul de procedură civilă din Spania prevede că „atunci când prezintă un raport, expertul jură sau promite că va spune adevărul, că a acționat sau va acționa, după caz, cu cea mai mare obiectivitate posibilă, ținând cont atât de ce ar putea fi favorabil pentru una dintre părți, cât și de ce i-ar aduce prejudiciu, și că îi sunt cunoscute toate sancțiunile penale pe care le-ar putea suporta dacă nu duce la bun sfârșit datoria de expert”.

³ În Regatul Unit, regulile sunt definite făcând referire la CPR 35, PD 35 și la Protocolul pentru instruirea experților (*Protocolul pentru desemnarea experților*) pentru cauzele de natură civilă și la Crim PR 33 pentru cauzele de natură penală.